

Krajem avgusta stiglo je u Centar za istraživačko novinarstvo Srbije pristojno pismo čestog posetioca našeg portala. Nimalo ljutito, pitao je da li je na mapi baze malih hidroelektrana teritorija Kosova kao posebna obeležena greškom ili je to „mišljenje urednika“.

Uprkos potpunom odsustvu bilo kakve čitaočeve agresije ili nepoštovanja, moral mi je strašno opao. Tu smo bazu radili dugo, da pokažemo zaista strahovito amaterski način na koji je obavljen projekat malih hidroelektrana i koji se bukvalno raspao po šavovima. Ukratko, pošto se Srbija obavezala da će bitno povećati proizvodnju struje iz obnovljivih izvora, Ministarstvo energetike je napravilo plan - imamo veliki hidropotencijal, motivisaćemo preduzeća da izgrade male hidroelektrane tako što će nakon izgradnje 12 godina imati sigurnu prodaju struje državi po višim cenama, povećaćemo procenat „čiste“ i obnovljive energije i - svi srećni.

I tako su, posle dva konkursa, dodeljene 293 lokacije za male hidroelektrane. Ministarstvo je obećalo i pomoć oko papirologije, firme srećne, izletele na teren...

Rok za dovršenje izgradnje bio je dve godine i kada je istekao - po tom projektu ni jedna jedina elektrana nije bila izgrađena. Nijedan kilovat nije ušao u elektromrežu. Zašto?

Dok se mi bavimo mapama umesto radom vlade i istraživačkih novinara, vreme prolazi, a nije nam bolje, društvo u kojem živimo nije odgovornije i ljudskije, a novinarstvo je svakako sve gore i gore

Razloga je bilo zaista mnogo, ali glavni je to što su za identifikovanje lokacija u Ministarstvu uzeli katastar iz 1987, koji nije ni onda pravljen u navedenu svrhu. I tako su firme zaticale te „akumulacije“ bez kapi vode ili pregrađene, a seljaci ih koriste za navodnjavanje, ili sa 60 odsto manje vode, ili sa potpunom nemogućnošću da se elektrana na isplativ način priključi na mrežu...

No, problema je bilo i pre onih koji su se pojavili na terenu. Ranije naše istraživanje otkrilo je kako će država subvencionisati struju koju budu proizvodila ta preduzeća, ali i da su tri komada u vlasništvu političara, i to lokalnih, gde su i lokacije, što je očigledan potencijalni konflikt interesa. A dve su bile i pod istragama. A nekoliko ih je na ofšoru, pa se i ne zna čije su. Sve to uprkos predstavniku BIA u komisiji.

Čak i sitnice, koje smo usput otkrivali, bile su dobar razlog za neki prilog u „brzim“ medijima. Na primer, postoji u računima za struju taksa za ovaj projekat i trebalo je da plaćamo više, što više te subvencionisane struje bude u mreži. Ali taksa je povećana skoro duplo, a nijedna nova elektrana nije proradila.

A EPS neće da priča o tome sa nama. Uopšte. Ma, na kraju se ispostavilo i da je Ministarstvo potpisalo memorandume o ovom poslu sa firmama sa prvog poziva, ali je onda ove sa drugog obavestilo, nakon što su to potpisivanje čekali osam meseci, da memorandum i tako nisu

obavezujući, pa neće ni da ih potpisuju. I tako...

Sve u svemu, velika brljotina, šteta ogromna, potrošeni vreme, novac i energija, ni sa kakvim rezultatima - kad se sve sabere, veoma slikovita priča o Srbiji. Ovo se sve zajedno može nazvati samo strahovitim amaterizmom koji bi, zbog svojih posledica, u najmanju ruku morao nekoga ko je sve smislio i sproveo da odvede na tržište rada, sa ne baš blistavim preporukama prethodnog poslodavca.

Ovaj naš čitalac, kojeg zanimaju mapa i status Kosova na njoj, izgleda je bar deo svega ovoga pročitao, i čini mi se da je to njemu, za razliku od izgleda većine korisnika interneta u Srbiji, ne samo zanimljivo nego i važno. Ali, jedino o čemu nam je pisao bio je ipak - status Kosova na mapi. Možda je samo u vezi s tim imao nedoumicu, ne znam.

Kako sam to doživeo definitivno emotivnije nego što je trebalo, a i zbog toga što mi je stalo do naših čitalaca, odvojio sam vreme da mu napišem dugačko i ljubazno pismo, u kojem sam mu objasnio da je nama stalo da budemo neutralni i objektivni i da nam je zbog toga zabranjeno da se bavimo politikom, da nemamo uticaj na status Kosova, da je ono obeleženo kao teritorija na kojoj Ministarstvo energetike ništa ne može da radi, a ne posebna država, ali i da stvarno ne znam računaju li se zvanično, ako se već teritorija tako zvanično računa, građani Kosova u građane Srbije, pošto mi treba da zastupamo sve građane u našem radu, i njihov interes.

No, mislim da sam ovom, ponavljam, dobronamernom čoveku, preneo malo svoje frustracije bez ikakve njegove krivice. Napisao sam mu, pored ostalog, i ovo:

„Sad, mi radimo nešto što se ne radi osim ako strastveno ne verujete u to, pošto je teško, loše nagrađeno, vrlo često katastrofalno neprijatno sa posledicama na privatni život i porodicu, a povremeno i istinski opasno. Radimo to iz uverenja da je to potrebno ovoj zemlji, da je to trenutno u Srbiji jedini način da se naš posao radi kako treba, kao i da su poteškoće i naše i naših porodica verovatno manje od poteškoća mnogih građana Srbije. Smatramo da smo u tome dobri, neprekidno učimo o našem zanatu i ponosimo se njime. Ipak, ne samo da se ne osećamo poštovanim u našoj zemlji nego smo sve vreme izloženi veoma, veoma neprijatnim i nimalo naivnim pritiscima svih vrsta, uključujući tu i one koji mogu da vam unište život i sudbinu.

Zbog toga mi zaista nije prijatno da bilo ko prebrojava i procenjuje naše mape iako ne postoji ni najluđa varijanta u kojoj vi ili ja utičemo na to kakve će te granice, statusi, rezultati pregovora i političkih uticaja, unutrašnjih i spoljašnjih biti. Iskreno, nemojte se ljutiti, ali mislim da je to veoma daleko od onoga što je važno u našem radu. I ne, nećemo praviti mape na kojima je Kosovo van Srbije, ali nećemo ni objavljivati mape koje bi naše građane mogle da dovedu u zabludu da naše ministarstvo energetike može da tamo radi bilo

šta. To ne bi bilo novinarstvo nego propaganda.

Ja vas srdačno pozdravljam i želim da više pažnje obratite na činjenice koje otkrivamo. I inače se naše priče 'sahranjuju' tako što im je pristup medijima sa istinskim uticajem uglavnom potpuno zatvoren. Kada neko uzme da se bavi našim mapama, pomislim da se zaista uzalud trudimo.

Puno sreće u životu i radu i još jednom, srdačan pozdrav..."

U suštini, frustriran tim stalnim argumentima o potpuno sporednim stvarima, medijskim hajkama na CINS zbog stranih donacija, „špijunskih aktivnosti“ i sličnih gluposti, malo sam se istresao na nedužnog čoveka, kome se ovim putem izvinjavam.

No, ako je ovaj naš čitalac nedužan, neko drugi nije. Nije nedužan onaj ko je učinio da se u našem društvu ljudi istinski uzbuđuju oko mapa na sajtu organizacije koja nikakvog uticaja na mape nema, niti može imati.

Ministarstvo energetike je stuklo veliki novac, svoj i tuđ, ogromno vreme i rad, posebno tuđ, ni u šta, i to baš taj čitalac i svi ostali građani uredno plaćaju kroz račune, delom i osobama u direktnom sukobu interesa i ljudima pod istragama. I sve to bude ljudima manje važno od j...ne mape.

Ne kažem da je nebitno da li je Kosovo u Srbiji ili nije, niti da je to jednostavno pitanje. Ali kažem da bi bilo normalno da se na stranici na kojoj je baza hidroelektrana bavimo hidroelektranama. Kažem da bi u susretu sa svim ovim dokazanim činjenicama nečiji portfelj morao da odleti, da se bilo kakva odgovornost uspostavi za arčenje naših para, našeg vremena, zdravlja, naše energije i budućnosti.

Jer, dok se mi bavimo mapama umesto radom vlade i istraživačkih novinara, vreme prolazi, a nije nam bolje, društvo u kojem živimo nije odgovornije i ljudskije, a novinarstvo je svakako sve gore i gore. Isto tako, oni koji bi trebalo da se bave mapama na mnogo ozbiljniji i efikasniji način nego što to rade, bave se blaćenjem novinara i podsticanjem iracionalnosti u odnosu na pitanje Kosova za unutrašnje političke svrhe. Takva Srbija neće biti preterano ozbiljan sagovornik nikome, pa ni na temu Kosova.

izvor: cins.rs